

Sygn. akt IV CO 91/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 czerwca 2021 r.,
na skutek przedstawienia akt sprawy Sądu Rejonowego w T.
z postanowieniem z dnia 30 marca 2021 r.,
w przedmiocie przekazania innemu sądowi równorzędnemu
sprawy sygn. I C [...] z powództwa G. [...] Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.
przeciwko H. B.
o zapłatę

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 marca 2021 r. Sąd Rejonowy w T. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa [...] V. Spółki Akcyjnej w W. przeciwko H. B. o zapłatę, gdyż wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości (art. 44¹ k.p.c.). Wskazał, że pozwaną w sprawie jest bliska rodzina jednego z sędziów Sądu Rejonowego w T., sędziwie wylosowani do składu orzekającego złożyli oświadczenia o istnieniu podstaw do ich wyłączenia od rozpoznania sprawy. Takiego oświadczenia nie złożył jeden sędzia Sądu

Rejonowego w T.. W takich okolicznościach nie jest jednak możliwe wylosowanie składu orzekającego przez system.

Art. 44¹ k.p.c., dodany przez ustawę z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 ze zm.), wprowadza wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy. Z tej przyczyny powinien być interpretowany ściśle (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 marca 2020 r., IV CO 44/20, niepubl. i z 16 marca 2020 r. IV CO 18/20, niepubl.). Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów kodeksu postępowania cywilnego byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

Przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości ma ocenny charakter, ale z brzmienia art. 44¹ § 1 k.p.c. wynika, że w rozumieniu tego przepisu składa się na nie „w szczególności” wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że chodzi przede wszystkim o sytuacje, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny (zob. orzecznictwo przytoczone w postanowieniu Sądu Najwyższego z 20 maja 2020 r., I CO 21/20).

Przewidziana w art. 44¹ k.p.c. podstawa do wystąpienia do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi dla dobra wymiaru sprawiedliwości nie zastępuje innych, znanych procesowych instrumentów, przy wykorzystaniu których można osiągnąć gwarancję, że sprawa zostanie rozpoznana przez bezstronny sąd. Takim instrumentem procesowym od lat jest instytucja wyłączenia sędziego.

Wnioski o wyłączenie ich od rozpoznania niniejszej sprawy z powołaniem się na okoliczności oznaczone w art. 49 k.p.c. złożyli tylko sędziowie M. C., X. Y., S. B., J. P.. Wnioski te pozostają nierozpoznane, a wszyscy wnioskujący powołują się

na relacje zawodowe i towarzyskie z sędzią Sądu Rejonowego w T., której matka jest pozwaną w sprawie. Sędzia, której matka jest stroną w sprawie podlegałaby wyłączeniu od rozpoznania sprawy na mocy art. 47 § 1 pkt 2 k.p.c.

Skoro instytucja wyłączenia sędziego dotyczy wprost okoliczności, którymi Sąd Rejonowy w T. objaśnił wniosek złożony na podstawie art. 44¹ k.p.c., to nie ma powodu, by na podstawie tego przepisu przekazywać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Wskazać przy tym należy, że przeszkody w rozpoznaniu sprawy w związku z zastosowaniem wyłączenia sędziego rozwiązywać ma sąd przełożony nad właściwym, a nie Sąd Najwyższy (zob. art. 44 i art. 48¹ k.p.c.).